

Rondzendbrief aan de bisschoppen over het brood en de wijn voor de eucharistie

(15 juni 2017)

1. In opdracht van paus Franciscus richt de Congregatie voor de Goddelijke Eredienst en de Regeling van de Sacramenten zich tot de diocesane bisschoppen (en hen die door het recht met hen gelijkgesteld zijn) om hen eraan te herinneren, dat het allereerst aan hen toekomt om er op waardige wijze zorg te dragen voor wat nodig is voor de viering van de maaltijd des Heren (vgl. Lc. 22,8.13). De bisschop is de voornaamste uitdeler van de mysteries van God, de leider, bevorderaar en behoeder van het gehele liturgische leven in de hem toevertrouwde Kerk (vgl. CIC canon 835, §1). Daarom komt het aan hem toe om te waken over de kwaliteit van het brood en de wijn die bestemd zijn voor de eucharistie, evenals ook over hen die zich bezig houden met de vervaardiging ervan. Als hulp daarvoor wordt herinnerd aan de geldende bepalingen en worden enkele praktische aanwijzingen voorgesteld.

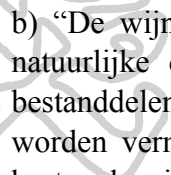
2. Terwijl het tot nu toe over het algemeen enkele religieuze gemeenschappen waren die zorg droegen voor de vervaardiging van het brood en de wijn voor de viering van de eucharistie, worden deze benodigdheden tegenwoordig ook in supermarkten, in andere winkels en op internet verkocht. Om twijfel aan de geldigheid van de eucharistische materie uit te sluiten, raadt dit dicasterium de ordinariï aan om hieromtrent richtlijnen te geven, bijv. door garanties te verstrekken omtrent de eucharistische materie middels speciale certificaten.

De ordinarius is verplicht de priesters – vooral de pastoors en de rectoren van kerken – te herinneren aan hun verantwoordelijkheid om te controleren wie zorg draagt voor het vervaardigen van brood en wijn voor de viering en of de materie geschikt is.

Eveneens is het de aangelegenheid van de ordinarius om de fabrikanten van wijn en brood voor de eucharistie te informeren omtrent de normen en ze op te roepen om zich daar absoluut aan te houden.

3. De normen met betrekking tot de eucharistische materie, zoals deze zijn aangegeven in canon 924 van de CIC en in de nrs. 319-323 van de *Institutio generalis Missalis Romani*, werden al toegelicht in de instructie *Redemptionis Sacramentum* van deze Congregatie (25 maart 2004):

a) “Het brood dat in de viering van het heilig eucharistisch offer wordt gebruikt, dient ongedesemd te zijn, louter van tarwe en kort geleden gemaakt, zodat er geen gevaar van bederf is. Daaruit volgt derhalve dat brood van een andere substantie – ook al is het graan – of brood waarmee zo’n grote hoeveelheid van een materie, afwijkend van tarwe, is vermengd dat het naar de algemeen gangbare mening geen tarwebrood kan worden genoemd, volstrekt geen geldige materie vormt voor het volbrengen van het eucharistisch offer en sacrament. Het is een zwaar misbruik andere substanties, zoals vruchten, suiker of honing, toe te voegen aan het brood voor het opdragen van de Eucharistie. Het is duidelijk dat de hosties vervaardigd dienen te worden door hen die zich niet alleen onderscheiden door hun eerbiedwaardigheid, maar ook ervaren zijn in de bereiding ervan en beschikken over de passende instrumenten” (nr. 48).

b) “De wijn die bij de viering van het heilige eucharistische offer wordt gebruikt, moet natuurlijke druivenwijn zijn, zuiver en niet bedorven, en niet vermengd met vreemde bestanddelen. In de viering van de mis zelf dient daarbij een matige hoeveelheid water te worden vermengd. Er moet nauwkeurig voor gezorgd worden dat de voor de Eucharistie bestemde wijn in perfecte staat wordt bewaard en niet verzuurt. Het is beslist verboden wijn te gebruiken waarvan twijfel bestaat over de echtheid en de herkomst: de Kerk eist immers zekerheid met betrekking tot de noodzakelijke voorwaarden voor de geldigheid van de sacramenten. Evenmin mag er enig excuus aangevoerd worden ten gunste van welke andere soort drank dan ook, die geen geldige materie is” (nr. 50).

4. De Congregatie voor de Geloofsleer heeft in de *Rondzendbrief aan de voorzitters van de bisschoppenconferenties over het gebruik van brood met een laag glutengehalte en van most als materie van de eucharistie* (van 24 juli 2003, Prot. N. 89/78 – 17498) de normen bekend gemaakt m.b.t. personen die om verschillende, ernstige redenen geen normaal vervaardigd brood of normaal gegiste wijn tot zich kunnen nemen, bekend gemaakt:

a) “Hosties die *volledig* gluten-vrij zijn, vormen geen geldige materie voor de viering van de Eucharistie. Hosties met een laag gluten-gehalte (*gedeeltelijk* gluten-vrij) vormen geldige materie, indien zij een afdoende hoeveelheid gluten bevatten om er brood mee te maken zonder toevoeging van stoffen die er vreemd aan zijn en zonder gebruikmaking van procédés die het wezen van brood zouden veranderen” (A. 1-2).

b) “Most, een druivensap die vers is, dan wel geconserveerd door middel van methoden (bijvoorbeeld bevrozing) die haar gisting uitstellen zonder dat haar wezen daarbij verandert, vormt geldige materie voor de viering van de Eucharistie” (A. 3).

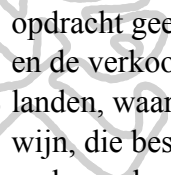
c) “Het komt de Ordinaris toe om toestemming te geven aan een afzonderlijke priester of leek om hosties met een laag gluten-gehalte of most te gebruiken voor de viering van de Eucharistie. De toestemming kan gewoonlijk worden gegeven voor de tijd dat de situatie voortduurt die aanleiding gaf voor de toestemming” (C.1).

5. Dezelfde Congregatie heeft bovendien beslist, dat eucharistische materie die met genetisch gemodificeerde organismen is vervaardigd, als geldige materie beschouwd kan worden (vgl. brief aan de prefect van de Congregatie voor de Goddelijke Eredienst en de Regeling van de Sacramenten, d.d. 9 december 2013, Prot. N. 89/78 – 44897).

6. Degenen die brood vervaardigen en wijn produceren voor de eucharistie, moeten zich bewust zijn, dat hun werk gericht is op het eucharistisch offer en dat dit eerlijkheid van hen vraagt, verantwoordelijkheid en competentie.

7. Om de naleving van de algemene normen te bevorderen, is het opportuun dat de ordinarii op het niveau van de bisschoppenconferentie overeenkomen om concrete bepalingen uit te vaardigen. Gelet op de complexiteit van de situaties en omstandigheden, alsook op het afgenomen respect voor heilige zaken, dringt zich de praktische noodzaak op dat, in opdracht van het bevoegde gezag, van de kant van de fabrikanten de authenticiteit van de eucharistische materie effectief gegarandeerd wordt, alsmede een passende distributie en verkoop ervan.

Daarbij wordt de suggestie gedaan, dat een bisschoppenconferentie bijvoorbeeld aan slechts één of aan verschillende religieuze gemeenschappen of een andere geschikte instelling de

opdracht geeft om de noodzakelijke controle uit te oefenen op de vervaardiging, het bewaren en de verkoop van brood en wijn voor de eucharistie in het betreffende land en in andere landen, waarheen zij geëxporteerd worden. Eveneens is het aan te bevelen dat het brood en de wijn, die bestemd zijn voor de eucharistie, op de juiste wijze behandeld worden op de verkoopplaatsen.

Bij de Congregatie voor de Goddelijke Eredienst en de Regeling van de Sacramenten, 15 juni 2017, op het Hoogfeest van het Allerheiligst Lichaam en Bloed van Christus.

Robert kardinaal Sarah, prefect

+ Arthur Roche, aartsbisschop secretaris